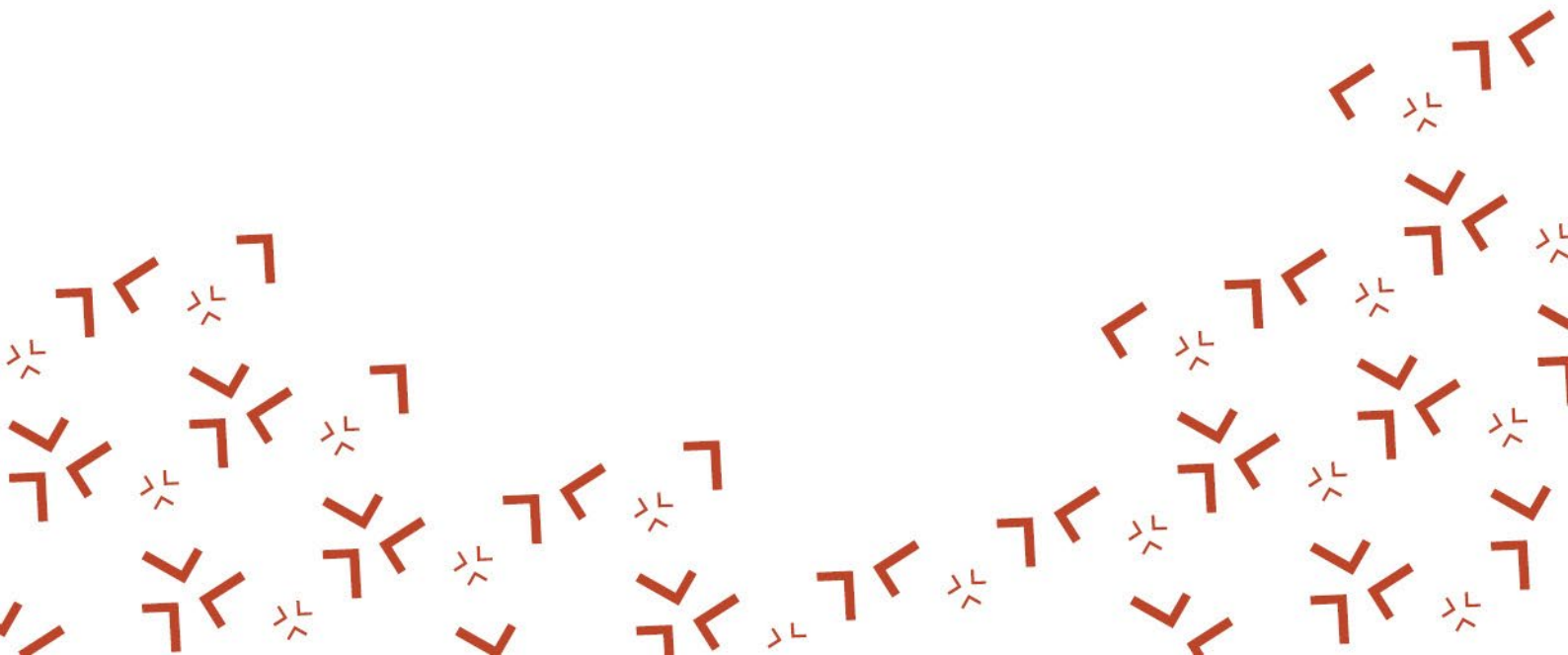

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Pyyny, H. & Viinamäki, L. 2023. 20 vuotta sosiaalian ylemmän koulutusta. Lapin Kansa 24.2.2023, 31.

20 vuotta sosiaalialan ylempää koulutusta

ALAKERTA

Sosiaalialalle suuntaava ylempi ammattikorkeakoulutus käynnistyi tammikuussa 2003 Kemi-Tornion, Seinäjoen ja Laurea ammattikorkeakoulujen (amk) yhteiskoulutushankkeena. ”Sosiaalialan käytöjen kansalais- ja aluelähtöinen kehittäminen”-koulutus kuului ensimmäisten amk:n jatkotutkintokokeiluluvan saaneiden koulutusten joukkoon Suomessa.

Kokeiluvaiheen päättymisen jälkeen tutkinnot vakinaistettiin 2005, mistä alkaen tutkintonimike on ollut ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Syksyllä 2023 aloittaa Lapin amk:ssa 12. opiskelijaryhmä tavoitteenaan suorittaa erityisesti sosiaalialalle profiloituvaa sosiaalialan ylempi amk-tutkinto.

Ammattikorkeakoulujen jatkotutkintokokeilut (2002–2005) uudistivat suomalaista korkeakoulutusta mahdollistamalla amk:ssa ylempään amk-tutkinnon suorittamisen perinteisten yliopistoissa suoritettavien ylempien korkeakoulututkintojen (maisteri) lisäksi. Amk:n jatkotutkintokokeilun käynnistämisen taustalla olivat työ- ja koulutusmarkkinoilla tapahtuneet muutokset uudentyypisine kansainvälistymis- ja eurooppalaistamisvaateineen. Amk-tutkinnon suorittamisen jälkeen ylempi amk-tutkinto profiloitui jo kokeiluvaiheessa työelämälähtöiseksi aikuisopiskelun muodoksi.

Amk:n edellytettiin kokeiluluvan hakuvaiheeseen mennessä järjestäneiden ammatillisia erikoistumisopintoja asianomaisella tai jatkotutkinto-opintoja tukevalla koulutusosalalla. Lisäksi kokeilulupaa hakeneessa amk:ssa oli oltava asianomaisen alan yliopettajat, jotka voivat toimia koulutusten vastuuyliopettajina ja jotka täyttivät yliopettajia koskevat amk-opinnoista annetussa asetuksessa säädetyt kelpoisuusvaatimukset.

Lappilaisen, erityisesti sosiaalialalle profiloituvan ylempään amk-koulutuksen sisältöjä ovat ohjanneet keskeisesti koko sen toteutusajan sosiaalihuoltolaki, laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä sekä lainsäädäntö sote-palveluiden tuottamisesta yhteiskunnallisen kehityksen huomioimisen lisäksi.

SYKSYLLÄ 2023 alkavan koulutuksen keskeisiä tarkasteluteemoja ovat alue-, väestö- ja hyvinvointipalvelurakennemuutokset, kansalaisten subjektiivisuuden ja toimintakyvyn edistämiseen liittyvät kysymykset, kansalaisten hyvinvointipalvelutarpeet suhteessa palvelutarjontaan ja maantieteellisen kattavuuteen, suomalaisen yhteiskunnan digitalisoitumiseen ja monikulttuuristumiseen liittyvät kysymykset sekä kestävä kehityksen toimintaperiaatteet.

Sosiaalialan ylempi amk-tutkinto vastaa hyvinvointipalveluiden tuottamisen laajeneviin ja monimuotoistuviin kehittämishaasteisiin julkisella, yksityisellä ja kolmannella sektorilla sosiaalialan näkökulmasta. Sosiaalialan ylempään amk-tutkintokoulutukseen hakeutuvien tavoitteena on syventää ja laajentaa sosiaalialan ilmiöperustaista osaamista voidakseen työskennellä sosiaalialan ammattilaisina hyvinvointipalveluita tuottavissa erilaisissa organisaatioissa ja erilaisilla maantieteellisillä alueilla.

Ylemmän amk-tutkinnon luonteen mukaisesti opinnäytetyö on kehittämishanke, joka sisältää tutkimusavusteista käytännön kehittämistyötä ja mahdollisuuksien mukaan myös kehittämisen vaikuttavuusarviointia. Opinnäytetöinä toteutuvat kehittämishankkeet painottuvat sosiaalialalla kansalaisten hyvinvointia edistävien ja syrjäytymistä ehkäisevien käytäntöjen kehittämiseen, kansalais- tai asiakas- ja aluelähtöiseen voimaantumistyyppiseen toimintaan sekä hyvinvointipalvelurakenteiden ja työkäytäntöjen tutkimusavusteiseen kehittämiseen.

Ylemmät amk-tutkinnot tuottavat kelpoisuuden virkoihin ja toimiin, joissa edellytetään ylempää korkeakoulututkintoa. Sosiaalialan henkilöstön kelpoisuuksia määrittää lisäksi laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Ylempi amk-tutkinto antaa myös kelpoisuuden hakeutua ammatilliseen opettajankoulutukseen.

HEIDI PYYNÄ

HTT, YTM, osaamispäällikkö

LEENA VIINAMÄKI

YTT, sosiaalialan (ylempi amk)-koulutuksen vastuuyliopettaja, Lapin ammattikorkeakoulu